

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Obnovené partnerství se zeměmi Afriky, Karibiku a Tichomoří

[JOIN(2016) 52 final]

(2018/C 129/13)

Zpravodajka: **Brenda KING**

Konzultace	Evropská komise, 27. 1. 2017
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Vnější vztahy (REX)
Přijato ve specializované sekci	7. 11. 2017
Přijato na plenárním zasedání	7. 12. 2017
Plenární zasedání č.	530
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	165/1/2

1. Závěry a doporučení

1.1. Dohoda o partnerství z Cotonou (dohoda z Cotonou) mezi Evropskou unií (EU) a africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (AKT) vyprší v roce 2020. Je základem pro spolupráci a dialog v politice, ekonomice, obchodu a rozvojové pomoci.

1.2. EU a AKT zahájily nezávisle na sobě své vlastní diskuse s cílem určit potenciální rámec a základ pro budoucí vztahy. K prioritám, které budou pravděpodobně stanoveny, patří snižování chudoby, obchodní vztahy, řízení migračních toků a boj proti globálnímu oteplování. Formálně budou diskuse mezi EU a zeměmi AKT zahájeny nejpozději do srpna 2018.

1.3. Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) a Evropská komise zahájily v roce 2015 proces veřejných konzultací s cílem připravit rámec na období po skončení platnosti dohody z Cotonou a zveřejnily v listopadu 2016 společné sdělení, v němž se podporuje zastřešující dohoda vymezující společné hodnoty a zájmy a stanoví se vytvoření tří samostatných partnerství s každým ze tří regionů.

1.4. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) toto společné sdělení vítá a souhlasí i s možností, kterou Komise upřednostňuje a která spočívá v podepsání zastřešující dohody obsahující konkrétní regionální priority, jež by měla být právně závazná. EHSV je přesvědčen o nezbytnosti nové, aktualizované dohody, jež by zohlednila nové skutečnosti, jako jsou obavy evropské veřejnosti ze zvýšeného rizika teroristických útoků, migrační toky, jež veřejnost považuje za nekontrolované, riziko přílivu klimatických migrantů v důsledku dramatického nárůstu počtu obyvatel v Africe, rostoucí vliv jiných regionálních mocností a nepředvídatelné kroky stávajícího prezidenta USA.

1.5. EHSV také požaduje, aby byla do příštího rámce lépe integrována občanská společnost a získala větší úlohu přesahující pouhý rámec konzultací. To je důležité k zaručení zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje.

1.6. EHSV vítá plán vycházet z Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 se zahrnutím specifických prvků Evropského rozvojového fondu. To by přispělo k novému Evropskému konsensu o rozvoji, jehož hlavním cílem je vymýtit chudobu, přičemž má být zároveň zohledněn hospodářský, sociální a environmentální rozměr udržitelného rozvoje. Výbor však vyjadřuje politování nad tím, že Agenda 2030 není jádrem budoucí dohody. Posílily by se tak hlavní zásady, jako je univerzálnost, správa věcí veřejných a vzájemná provázanost a nedělitelnost cílů udržitelného rozvoje.

1.7. EHSV se domnívá, že veškerá budoucí partnerství musí být založena na politickém dialogu, nikoli na vztahu dárce-příjemce. Výbor poukazuje na to, že sdělení je správně v souladu s globální strategií EU, nicméně doporučuje, aby veškerá budoucí spolupráce mezi AKT a EU byla rovněž sladěna se strategiemi a cíli partnerských zemí AKT.

1.8. EHSV dále doporučuje posílit politický rozměr a zajistit silný mechanismus monitorování, který by pojímal občanskou společnost. V EU docílená účast občanské společnosti, včetně soukromého sektoru, a zapojení organizací občanské společnosti do všech fází budoucího partnerství je třeba zachovat a posílit tím, že organizace občanské společnosti budou začleněny do institucionalizovaného rámce v rámci politického dialogu.

1.9. Z průzkumu, který EHSV provedl mezi hospodářskými a sociálními subjekty v zemích AKT, vyplynulo, že 82 % respondentů podporuje účast nestátních subjektů na parlamentních setkáních a 78 % respondentů podporuje účast na mezivládních setkáních, v jejichž rámci by rovněž měly mít možnost předkládat zprávy a doporučení.

1.10. EHSV lituje, že společné sdělení nezohledňuje význam organizací občanské společnosti ani na zastřešující úrovni, ani v rámci tří regionů. Výbor doporučuje, aby budoucí partnerství obsahovalo formální mechanismus pro zapojení organizací občanské společnosti do fáze navrhování, provádění, monitorování a přezkumu a do nadcházejících jednání. EHSV je připraven sehrát v tomto procesu důležitou úlohu.

1.11. EHSV upozorňuje na to, že chybí jakákoliv zmínka o Evropském rozvojovém fondu (ERF), a předpokládá, že se to v návaznosti na výsledky víceletého finančního rámce (VFR) a rozhodnutí o zahrnutí ERF do rozpočtu změní. EHSV připomíná doporučení stanoviska REX/455, která uvádějí, že se na všechny formy rozvojové podpory, kterou EU poskytuje třetím zemím, má vztahovat stejný právní rámec a stejná demokratická kontrola Evropského parlamentu a že při tom mají být zachovány tytéž pozitivní aspekty Evropského rozvojového fondu (ERF). EHSV se dále domnívá, že by africký mírový projekt a nové projekty týkající se migrace měly být financovány mimo ERF.

1.12. Výbor vítá, že jednou z konkrétních priorit budoucího partnerství je zaměření na lidský rozvoj, a domnívá se, že by mělo být prioritou pro všechny tři regiony a že by mělo být provázáno s cíli udržitelného rozvoje.

1.13. EHSV vítá, že se ve sdělení trvá na plné ochraně, prosazování a realizaci rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a dívek a že se uznává klíčové přispění žen a dívek k míru a budování státu, hospodářskému růstu, technologickému rozvoji, snižování chudoby, zdraví a dobrým životním podmínkám, kultuře a lidskému rozvoji. EHSV však vyjadřuje politování nad tím, že se ve sdělení podrobně neuvádí, jak k tomu lze přispět.

1.14. EHSV vítá, že do nového partnerství bude plně začleněn obchod a dohoda o hospodářském partnerství (EPA). EHSV se domnívá, že rámcem obchodních dohod, včetně dohod o hospodářském partnerství, by měla být Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížská dohoda (o klimatu).

1.15. EHSV doporučuje, aby jednání o dohodě o hospodářském partnerství mezi zeměmi AKT a EU byla transparentní a účastnila se jich občanská společnost. Součástí dohod o hospodářském partnerství by měla být vymahatelná kapitola věnovaná udržitelnému rozvoji, stanovující aktivní zapojení občanské společnosti do provádění, monitorování a přezkumu.

1.16. EHSV vítá, že jednou z hlavních priorit je klima, ale je znepokojen tím, že se klimatické a environmentální priority v dotyčných třech regionech liší. Znepokojen je rovněž tím, že se klade důraz na opatření požadovaná v zemích AKT, aniž by se jakkoli poukazovalo na odpovědnost EU s ohledem na její stopu či dopad na přírodní zdroje a ekosystémy těchto rozvojových zemí.

2. Souvislosti

2.1. Evropská unie (EU) a 79 afrických, karibských a tichomořských států (státy AKT) uzavřely komplexní a právně závaznou dohodu o mezinárodní spolupráci, která spojuje více než polovinu národních států světa. Byla podepsána pod názvem Dohoda o partnerství z Cotonou (dohoda z Cotonou) v roce 2000 v Beninu a jejím cílem je posílit dlouhodobou spolupráci v oblasti politiky, obchodu a rozvoje mezi EU a státy AKT. Na základě této dohody vznikla řada institucí, které usnadňují spolupráci mezi EU a AKT na úrovni vlád, veřejných činitelů, poslanců parlamentu, místních samospráv a občanské společnosti, včetně soukromého sektoru. Dohoda vychází z historické vazby mezi EU a jejími bývalými koloniemi, která se během let vyvíjela prostřednictvím řady dohod, počínaje dohodami o přidružení na základě úmluv

z Yaoundé I a II mezi Evropským hospodářským společenstvím a bývalými francouzskými koloniemi v Africe (1963–1975), přes následné úmluvy z Lomé mezi AKT a EU (1975–2000) a konče nejnovější dohodou o partnerství, podepsanou v roce 2000 v Cotonou.

2.2. Na základě úmluv z Lomé získaly země AKT právní postavení, které jim umožnilo vytvořit model rozvoje a požadovat privilegovaný přístup na společný trh. Tento rámec kladl větší váhu na země Karibiku a Tichomoří, které by pravděpodobně v rámci dvoustranných dohod neměly z tohoto modelu rozvoje takový prospěch. Ačkoli se snížila chudoba, poklesl podíl zemí AKT na vnitřním trhu z 6,7 % v roce 1976 na 3 % v roce 1998.

2.3. Dohoda z Cotonou stavěla na třech pilířích – politickém, obchodním a udržitelném rozvoji – a jejím cílem bylo posílit partnerství. Tento původní všeobecný cíl dohody měl zemím AKT pomoci v rozvoji a zároveň měl podpořit diverzifikaci jejich hospodářství vytvořením podmínek pro podnikání a investice.

3. Obecné připomínky

3.1. Platnost dohody z Cotonou vyprší v roce 2020, v důsledku čehož Evropská komise a vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku zveřejnily dne 22. listopadu 2016 společné sdělení. Toto sdělení předkládá tři možnosti, které jsou výsledkem veřejné konzultace zahájené dne 6. října 2015. První doporučovanou možností bylo revidovat partnerství se zeměmi AKT založené dohodou z Cotonou. Výhodou této možnosti je to, že by byl zachován formát AKT. Nevýstula by však v dohodu, která by zohlednila konkrétní priority určené dotčenými stranami. Navíc by nezhlednila podstatné změny, k nimž došlo od roku 2000, jako je rozšíření EU, rozdílné priority v zemích AKT a rostoucí význam regionálních organizací, např. Africké unie.

3.2. Druhá možnost spočívala v úplné regionalizaci vztahů mezi EU a zeměmi AKP. I když tento přístup zohledňoval rozdíly mezi těmito třemi regiony, neodrážela by se v něm skutečnost, že země AKT projevíly přání zůstat spojené, ani společný požadavek využít formátu EU–AKT k ovlivňování mezinárodních institucí.

3.3. Upřednostňovanou možností je třetí alternativa, s níž, jak se zdá, souhlasily všechny strany. Revize zde bude znamenat uzavření společné rámcové smlouvy se třemi regionálními pilíři: „třetí alternativa má podobu dohody s partnerskými zeměmi, která spočívá ve třech samostatných regionálních partnerstvích s Afrikou, Karibikem a Tichomořím“, s možností úzkého zapojení dalších zemí v rámci společného rámce. Tento rámec by s využitím dlouho existujícího *acquis* AKT vymezil společné hodnoty, zásady, podstatné prvky a zájmy, na nichž spočívá spolupráce mezi zúčastněnými stranami. Poskytl by rovněž zvláštní mechanismy spolupráce na světové scéně. Tři regionální partneři by využívali a integrovali již existující mechanismy (např. společná strategie EU–AKT) a stanovili by priority a opatření zaměřené na specifické podrobnosti programu partnerství v každém ze tří regionů. Toto institucionální ujednání navržené Komisí a spočívající ve třech samostatných regionálních partnerstvích s Afrikou, Karibikem a Tichomořím v rámci zastřešující dohody zachovává *acquis* a výhody formátu EU–AKT a zároveň umožňuje realizovat diferencované rozvojové iniciativy podle jednotlivých regionů. V souladu s touto upřednostňovanou alternativou je zde navíc možnost povolit v budoucnosti zapojení dalších zemí mimo AKT, např. dalších nejméně rozvinutých zemí nebo zemí v severní Africe.

3.4. EHSV vítá, že Evropská komise zamýšlí učinit partnerství právně závazným, přičemž by mělo zůstat flexibilní a vstřícné, aby se mohlo přizpůsobit neustále se měnícím podmínkám. EHSV doporučuje, aby byla „právní závaznost“ v dohodě navazující na dohodu z Cotonou jasně stanovena a aby součástí této dohody byly konzultace a sankce v případě porušování lidských práv, demokratických zásad a zejména právního státu. EHSV poukazuje na to, že země AKT podporují závaznou povahu budoucí dohody⁽¹⁾, a zastává názor, že to zaručí předvídatelnost, transparentnost a vzájemnou odpovědnost.

3.5. Do nové dohody by mohly být zahrnuty nedávno přijaté mezinárodní rámce – Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, Pařížská dohoda o změně klimatu, akční program z Addis Abeby, sendajský rámec a městská agenda OSN –, což by bylo

⁽¹⁾ Prohlášení ze Sipopo: The future of the ACP group in a changing world: challenges and opportunities (Budoucnost skupiny zemí AKT v měnícím se světě: výzvy a příležitosti), 7. summit hlav států a předsedů vlád zemí AKT, 13. a 14. prosince 2012.

pro smluvní strany této dohody impulsem k vyvíjení úsilí o udržitelnost ve prospěch lidí, prosperity a celé planety. Budoucí partnerství by mělo být založeno na těchto mezinárodních rámcích a závazcích a mělo by je provádět integrovaným, inkluzivním a udržitelným způsobem.

3.6. Budoucí dohoda by měla upřednostňovat rozvoj lidských zdrojů a zohlednit dopady prudkého demografického růstu a změnu klimatu, jimž země AKT čelí. To bude představovat výzvu v oblasti zabezpečení výživy a potravin, ochrany životního prostředí a zajištění prosperity pro všechny.

3.7. Jedním z hlavních aspektů budoucího partnerství by měla být soudržnost politik ve prospěch rozvoje, aby bylo zajištěno, že všechny vnitřní i vnější politiky EU budou posilovat udržitelný rozvoj v EU i na celém světě.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Zapojení občanské společnosti do budoucího partnerství zemí AKT a EU

4.1.1. EHSV vítá skutečnost, že článek 6 dohody z Cotonou podporuje zapojení nestátních subjektů tím, že uznává, že jsou nedílnou součástí partnerství. Je však zklamán tím, že spolupráce se navzdory uznání významu politického dialogu pro posílení účasti občanské společnosti na procesu rozvoje stále soustředí do značné míry na vlády. Existuje několik výjimek: Smíšené parlamentní shromáždění AKT-EU a Parlamentní shromáždění Cariforum-EU, Poradní výbor Cariforum-EU a Výbor Cariforum-EU pro obchod a rozvoj. Ty však lze postupem času ještě posílit.

4.1.2. EHSV znovu zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou ve vztazích AKT-EU sehrávají nestátní subjekty v celém procesu udržitelného vývoje a sledování dohod o hospodářském partnerství. Agenda OSN 2030 uznává úlohu občanské společnosti, neboť uvádí, že *rozsah a cíle nové agendy vyžadují k zajištění jejího provádění obnovené globální partnerství. [...] Usnadní intenzivní globální úsilí o podporu provádění všech obecných a dílčích cílů, do něhož budou zapojeny vlády, soukromý sektor, občanská společnost, struktury Organizace spojených národů a další subjekty a v jehož rámci budou mobilizovány veškeré dostupné zdroje.*

4.1.3. EHSV se zklamáním konstatuje, že řada států AKT, a v poslední době i EU, přijímá restriktivní právní předpisy, aby omezila činnost nestátních subjektů, což v některých případech poškozuje aktivní účast organizací občanské společnosti. Index udržitelnosti organizací občanské společnosti ⁽²⁾ z roku 2016 poukazuje na skutečnost, že v mnoha zemích subsaharské Afriky se organizace občanské společnosti, zejména ty, jež se zaměřují na obhajování a lidská práva, setkávají se stále většími omezeními své činnosti nebo hrozbami jejího omezení.

4.1.4. EHSV doporučuje, aby nový dohodnutý rámec posiloval legitimitu nestátních subjektů obecně a organizací občanské společnosti konkrétně jakožto velmi potřebných aktérů politických procesů, a to tím, že organizace občanské společnosti ze zemí AKT i z EU budou zahrnuty do právně závazných zásad stanovených v dohodě. Součástí by měl být i strukturovaný rámec mezi organizacemi občanské společnosti a všemi společnými orgány AKT-EU. Proto vyzývá k posílení technických a finančních závazků s cílem podnítit a posílit aktivní účast organizací občanské společnosti.

4.2. Obchod a udržitelný rozvoj

4.2.1. Podle úmluvy z Lomé IV využívaly země AKT nreciproční preference, jež jim jednostranně udělila EU, aby mohly vyvážet své výrobky na společný trh, a systém kompenzací za ztráty příjmů z vývozu v případě kolísání směnných kurzů nebo přírodních katastrof. Bylo rozhodnuto, že tento systém je v rozporu se zásadou doložky nejvyšších výhod WTO, takže aby byla nová dohoda z Cotonou v souladu s pravidly WTO, byly dohody o hospodářském partnerství (EPA) koncipovány tak, aby tento rozpor překonaly a umožnily tak zemím AKT začlenit se do světové ekonomiky.

4.2.2. Evropa proto sjednala dohody o hospodářském partnerství se šesti regiony, které tvoří 79 zemí AKT, s cílem vytvořit společná partnerství pro obchod a rozvoj podporovaná z prostředků určených na rozvojovou pomoc. Mezi lety

⁽²⁾ <https://www.usaid.gov/africa-civil-society>.

2000 a 2008 byl přístup na evropský trh zajištěn prostřednictvím nerekiproční národní preference, jež zahrnovala systém výjimek z pravidel WTO. Od roku 2008 byly dohody o volném obchodu uzavírány v rámci dohod o hospodářském partnerství. Ukázalo se však, že požadované podpisy a následné provádění jsou i nadále problémem. Ačkoli bylo doposud uzavřeno šest dohod o hospodářském partnerství, většinu z nich nebylo možné ratifikovat. V roce 2007 uzavřela EU první z těchto dohod s 15 karibskými státy, jež prozatímně vstoupila v platnost v prosinci 2008. V Africe byl výsledek pestřejší. V roce 2014 dospělo k dohodě 16 zemí v západní Africe, dvě regionální organizace (ECOWAS a WAEMU) a Východoafrické společenství, ratifikace však stále ještě probíhá. Země Jihoafrického společenství pro rozvoj podepsaly dohodu o hospodářském partnerství v roce 2016. V neposlední řadě podepsaly v roce 2009 prozatímni dohodu o hospodářském partnerství mezi EU a tichomořskými státy Papua-Nová Guinea a Fidži, jelikož tyto dvě země mají největší podíl na obchodu mezi EU a Tichomořím.

4.2.3. Dohoda z Cotonou je tudíž z hlediska obchodu velmi významná. EU byla v roce 2012 po USA druhým největším obchodním partnerem zemí AKT a předběhla Venezuelu, Čínu, Brazílii, Kanadu a Indii. Její podíl na obchodu se zeměmi AKT činí 12,1 %, což je méně než USA (35,7 %), ale více než Čína (6,9 %) ⁽³⁾.

4.2.4. Podle Mezinárodního obchodního centra vzrostl tržní podíl zemí AKT na celosvětovém hospodářství mezi lety 2003 a 2012 z 1,4 % na 1,7 %, zatímco tržní podíl EU-28 na trhu v zemích AKT stoupl ve stejném období z 10,9 % na 11,5 %. Nicméně po roce 2010 se v zemích AKT projevil důsledek hospodářské krize z roku 2008, takže celková hodnota jejich obchodu se zbožím klesla. V roce 2015 činil vývoz 320,7 mld. USD (ve srovnání se 495,1 mld. USD v roce 2011) a dovoz 439,6 mld. USD (ve srovnání s 500,2 mld. USD v roce 2014).

4.2.5. EHSV doporučuje, aby se přezkum dohody z Cotonou soustředil na opětovnou expanzi obchodu v zemích AKT, vzhledem k tomu, že 80 % nejméně rozvinutých zemí stále náleží ke skupině AKT. Výbor rovněž poukazuje na to, že 90 % vývozu zemí AKT představuje zemědělství, které zaměstnává většinu pracujícího obyvatelstva. V průměru 20 % národního bohatství plyne ze zemědělských příjmů, přičemž mezi jednotlivými zeměmi AKT panují extrémní rozdíly. Například v Čadu pochází ze zemědělské produkce polovina HDP, zatímco průměr karibských zemí činí 1 % ⁽⁴⁾.

4.2.6. **Obchod a regionální integrace:** EPA se zaměřuje na podporu regionální integrace a je založena na logice, že větší regionální integrace zvyšuje obchodní kapacity, a tím zvyšuje růst, zaměstnanost a hospodářský rozvoj. K usnadnění obchodu mezi zeměmi AKT jsou nutné investice do infrastruktury (včetně čisté energie), které zemím AKT pomohou v přechodu k výrobě a vývozu meziproductů a konečných výrobků, čímž se v globálním hodnotovém řetězci posunou směrem nahoru. To bude také vyžadovat efektivitu v lodní dopravě. EHSV proto doporučuje začlenit lodní dopravu do agendy EU v oblasti obchodní a rozvojové politiky.

4.2.7. **Obchod a udržitelný rozvoj:** Budoucí partnerství by mělo zasadit obchod a dohody o hospodářském partnerství do rámce Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížské dohody. Součástí dohod o hospodářském partnerství by měla být vymahatelná kapitola věnovaná udržitelnému rozvoji, která by obsahovala formální a strukturovaný rámec pro zapojení organizací občanské společnosti. V budoucnosti by jednání AKT-EU měla být transparentní. Organizace občanské společnosti by se měly účastnit nejen monitorování jednání, ale i provádění a monitorování dohody.

4.3. Rozvojová spolupráce

4.3.1. Nástroje a metody spolupráce mají za cíl uvést zásady dohody z Cotonou do praxe tím, že se soustředí na výsledky, partnerství a vlastní odpovědnost. Programování a provádění Evropského rozvojového fondu (ERF) se proto realizuje v rámci společné odpovědnosti.

4.3.2. **ERF** je přímo financován z dobrovolných příspěvků členských států EU mimo rozpočet EU, ale jedná se o něm souběžně s jinými nástroji financování vnější činnosti EU, aby došlo k souladu. Spravuje ho Evropská komise a Evropská investiční banka (EIB). EIB spravuje investiční facilitu a poskytuje soukromým společnostem ve státech AKT úvěry, záruky a prostředky na krátkodobé a dlouhodobé projekty soukromého a veřejného sektoru jak z ERF, tak ze svých vlastních zdrojů.

⁽³⁾ <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0440-post-cotonou-the-modernisation-of-the-acp-partnership>.

⁽⁴⁾ Tisková zpráva sekretariátu AKT, *The new ACP policy highlights the transformation of the products from the agricultural sector*, 15. června 2017.

4.3.3. **Celkové prostředky přidělené z ERF vzrostly (v důsledku brexitu však pravděpodobně opět klesnou)**, aniž by došlo ke změně jeho mezvládní povahy či struktury řízení, díky čemuž představuje vedle víceletého finančního rámce největší složku rozvojové spolupráce EU. Vzhledem k jedinečné historii ERF, jeho jedinečnému právnímu postavení a mezvládnímu základu nemá Evropský parlament v jeho případě spolurozhodovací pravomoc. Výbor pro rozvoj Evropského parlamentu se ale účastní obecných politických rozprav a je důležitým partnerem dohody z Cotonou. Smíšené parlamentní shromáždění má také pravomoc provádět parlamentní přezkum příspěvků ERF do národních orientačních programů a regionálních orientačních programů.

4.3.4. Zahrnutí **ERF** do rozpočtu: Evropský parlament uděluje prostřednictvím zvláštního postupu udělování absolutoria Evropské komisi absolutorium za její správu a provádění ERF. Zahrnutí ERF do rozpočtu EU zůstává zdrojem sporů mezi Evropským parlamentem a Radou, přestože Komise několikrát navrhla, aby se ERF stal součástí rozpočtu EU.

4.3.5. EHSV se domnívá, že na všechny formy podpory, kterou EU poskytuje třetím zemím, by se měl vztahovat stejný právní rámec a stejné demokratické kontroly Evropského parlamentu. Žádá proto, aby byl ERF začleněn do rozpočtu EU a zachovaly se přitom jeho kladné aspekty (např. reciprocita a vzájemná odpovědnost). Výsledkem bude větší soudržnost rozvojové politiky EU.

V Bruselu dne 7. prosince 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS
